

יכולה לשיר ולכבד את הקדוש ברוך הוא! ?
אלא, כתיב "היענה", וכתוב "בת היענה",
ולכן אין הוכחה שהכונה היא לביצה של
היענה [אלא יתכן שזהו שמה].

ושאני הכא, דפסק ספרא, דהיינו, הסופר
הכותב את המילה, מחלקה לשתי תיבות,
שהמילה "בת יענה" נכתבת בשתי תיבות.

ס-ה א

ומדפסיק להו ספרא בתרתי תיבות, שמע
מינה — תרי שמות נינהו. שאין זו מילה
אחת הנקראת "בת יענה", אלא שתי מילים,
בת של היענה, שזוהי ביצת היענה.

ופרכינן: אלא מעתה, הא דכתיב בפסוק "את
כדר — לעומר מלך עילם", דפסק להו ספרא
בתרי תיבות, "כדר — לעמר", האם הכי
נמי נאמר דתרתי שמי נינהו? והרי ודאי שם
אחד של אדם ששמו כדרלעמר, הוא.

ומוכח, שהחלוקה לשתי תיבות אינה ראייה
שאלו הם שני שמות! ?

ומשנינן: אמרי, התם, ב"כדר לעמר", אמנם
בשתי תיבות פסיק להו, אבל בשני שיטין,
בשתי שורות, לא פסיק להו, שאין כותבין את
שתי התיבות של כדר לעומר בשתי שורות
נפרדות, ולכן חשבינן להו כשם אחד.

אבל הכא, בבת יענה, אפילו בשני שיטין
נמי פסיק להו, שאפשר לכתוב את המילה
בת בסוף השורה, ובשורה הבאה שמתחתיה
את המילה יענה, ושמע מינה תרי שמות
נינהו, וכוונת הפסוק היא לביצה של היענה.

שנינו במשנה: אבל אמרו חכמים כל עוף
וכו'.

תניא: רבן גמליאל אומר: עוף שהוא דורס
ואוכל, שאוחז בצפורניו ומגביה מן הקרקע
את מה שאוכל — בידוע שהוא עוף טמא.

ואם אינו דורס, ויש לו אצבע יתירה גבוהה
מאחרי שאר האצבעות, וזפק כיס שהאוכל
מתקבץ בתוכו, וקורקבנו הכיס שבקורקבן
נקלף מן הבשר ביד — בידוע שהוא עוף
טהור!

רבי אלעזר בן רבי צדוק אומר: מותחין לו
חוט של משיחה חבל דק, אם חולק את
רגליו, אצבעותיו, כשהוא עומד על החוט,
ומעמידן שתי אצבעות לכאן, לצד
אחד של החוט, ושתיים לכאן לצד השני של
החוט — הרי הוא עוף טמא!

אבל אם הוא חולק את אצבעותיו כאשר
שלוש אצבעות הן לכאן לצד אחד, ואחת
לכאן לצד השני — הרי הוא עוף טהור.

רבי שמעון בן אלעזר אומר: כל עוף הקולט
את האוכל שזורקין לו ומכניסו לתוך פיו מן
האוויר — הרי הוא עוף טמא.

ומקשינן: והרי איכא עוף ששמה ציפרתא,
ויודעים היו בה שהיא עוף טהור והיא נמי
מקלט קלטה את האוכל מן האוויר, וחזינן
שאינן זה סימן של עוף טמא! ?

ומשנינן: אמר אביי: קולט ואוכל ואינו מניח
את האוכל על הארץ עד שיבלענו, קאמרינן,
שזהו סימן טומאה, אבל ציפרתא קולטת את
האוכל מן האוויר, אך היא מניחתו על הארץ
קודם שתבלענו.

אחרים אומרים: עוף "שכן", השוכן עם
עופות טמאים, הרי הוא טמא. אבל אם שוכן

הוא עם טהורים, הרי הוא עוף טהור. (136)

ומבארינן: כמאן אזלו דברי "אחרים", שעוף השוכן עם הטמאים הוא טמא ואף על פי שאינו דומה להם? — כרבי אליעזר!

דתניא: רבי אליעזר אומר: לא להנבם הלך זרזיר אצל עורב, אלא מפני שהוא מינו!

וחזינן, מפני שהזרזיר שוכן יחד עם העורב, נחשב הוא למין טמא, אף על פי שאינו דומה לו.

ודחינן: אפילו תימא שאחרים סברי כרבנן: ומה שאמרו שעוף השוכן עם טמאים הוא טמא רק אם שכך עמהם וגם נדמה להם, שהוא דומה לעופות הטמאים במראהו, קאמרינן, שרק אז דינם שוה, שעוף השוכן עם עופות אחרים וגם דומה להם במראהו, דינו הוא כמותם.

שנינו במשנה: ובחגבים — כל שיש לו ארבע רגלים וארבע כנפים, וקרצולים, וכנפיו חופין את רובו!

ומבארינן: מאי כנפיו חופין את רובו?

אמר רב יהודה אמר רב: כנפיו חופין את רוב ארכו.

ואמרי לה, יש מפרשים, כנפיו חופין את רוב הקיפו.

אמר רב פפא: הלכך, כיון דמסתפקינן אי רוב ארכו או רוב הקיפו, בעינן כדי להתיירו באכילה שיהיו בו גם רוב אורכו, ובעינן נמי רוב הקיפו, שיהיו כנפיו חופות את רוב אורך גופו ואת רוב היקף גופו.

תנו רבנן: אין לו עכשיו קרצולים — כרעים (137) ועתידי לגדל לאחר זמן, כגון הזחל, שהוא מין חגב, הרי הוא מותר באכילה!

רבי אלעזר ברבי יוסי אומר: כתיב בפסוק "אך את זה תאכלו מכל שרץ העוף ההולך על ארבע — אשר לא כרעים ממעל לרגליו". כתיב "לא כרעים", וקרינן ביה "אשר לו כרעים". (138)

ודרשינן: אף על פי שאין לו עכשיו כרעים, ועתידי לגדל לאחר זמן, הם כגון הזחל — הרי הוא מותר באכילה.

ומבארינן: מאי "זחל"?

אמר אביי: "אסקריין" שאין לו כרעים בקטנותו, אלא הם גדלים לאחר זמן.

תנו רבנן: נאמר "את אלה מהם תאכלו — את הארבה למינו, ואת הסלעם למינהו, ואת

ברמב"ם בהלכותיו ריש הלכות מאכלות אסורות, ובספר המצוות קמט ג], והיינו, שהם חייבים להיות מובדלים בסימניהם, ואין לאכלם על ידי רוב בלבד.

137. והוא הדין לכנפים. על פי הר"ן

138. לחגבים הטהורים, שהם: סלעם, ארבה,

136. הרמב"ם השמיט את הדין שעוף השוכן עם הטהורים הוא טהור. ומבאר החזון יחזקאל [ג ז] שאין סומכים על רוב העופות שהוא שוכן עמהם, לפי הסברו של הזכר יצחק בדברי הריב"ש, שחוששים לגבי אכילת טמאות וטהורות אפילו למיעוטא דמיעוטא ואין הולכים בהם אחר הרוב, היות ונאמרה הלכה מיוחדת של מצוה לבדוק בסימני החיות והעופות [כמבואר

החרגול למינהו, ואת החגב למינהו".

ודרשינן: **ארבה** — זה **גובאי**. **סלעם** — זה **רשון**. **חרגול** — זה **ניפול**. **חגב** — זה **גדיאן**!

מה תלמוד לומר: **למינו, למינהו, למינהו, למינהו, למינהו** — **ארבע פעמים**?

"למינו" הנאמר לגבי ארבה, **להביא ציפורת כרמיב**, שהוא מין ארבה שאין לו גבחת [דהיינו שראשו מחט], ודומה הוא לארבה שגם לו אין גבחת.

"למינהו" הנאמר לגבי סלעם, **להביא יוחנא ירושלמית** שהוא מין סלעם, שלשניהם יש גבחת.

"למינהו" הכתוב גבי חרגול, **להביא את הערצוביא**, שהוא מין חרגול, שלשניהם יש זנב.

"למינהו" הכתוב גבי חגב, **להביא את הרזבנית**, שאינו דומה לשלושת המינים הקודמים, ואפילו הכי טהור הוא.

דבי רבי ישמעאל למד את הפסוקים בצורה אחרת. שבפסוקים אלו ישנם כללים מיותרים, [משום שכבר נכתבו]. וכן ישנם פרטים מיותרים, שנכתבו לאחר שכבר נכתבו פרטים אחרים בפסוק.

דבי רבי ישמעאל תנא: אלו "למינהו", שהתנא הקודם חשב אותם לפרטים, אינם אלא **כללי כללות**! כלומר, כללות שנכתבו אחר כללות אחרות, ומיותרין הן.

ואלו, הסלעם והחגב, פרטי פרטות הן!

כלומר, פרטות שנכתבו שלא לצורך הן.

וכך הוא לימוד הפסוק: **"ארבה"** — זה **גובאי**.

"למינו" הכתוב אחר הארבה נכתב כדי **להביא**

את **ציפורת כרמיב**, שהיא דומה לארבה סח-ב בכך שלשניהם אין גבחת.

אין לי ללמוד הארבה אלא חגב הבא לפנינו ואין לו גבחת, דילפינן ליה השתא מכלל ופרט וכלל. [כדמפרש לקמן], דכתיב "אשר לו כרעים" — הרי זה כלל. "ארבה" — הרי זה פרט. "למינהו" — חזר הכתוב וכלל. ולומד אני במידה של "כלל ופרט וכלל" את כל הדומה לפרט. והיינו, אותן חגבין שיש להן את ארבעת הסימנין המוזכרין במשנה [ארבע רגלים, וארבע כנפיים, וקרצולים, וכנפיו חופין את רובן], ואת הסימן החמישי — שאין להם גבחת!

אבל, חגב **הבא לפנינו ויש לו גבחת**, שאינו דומה לארבה אלא בארבעת הסימנין המוזכרין במשנה, ואילו בסימן החמישי הוא שונה ממנו — **מנין שאני מרבה גם אותו?**

תלמוד לומר "סלעם" — זה **ניפול** [ולקמן פריך, דלעיל אמרינן סלעם זה רשון]. ולסלעם יש גבחת והכשירו הכתוב.

"למינהו" — **להביא את האושכף**. שאחר הסלעם כתבה התורה "למינהו", כדי שנלמד מהפסוק בכלל ופרט וכלל:

כלל — אשר לו כרעים. פרט — ארבה.